

תגליות

על צלפים

מאת אלימ י. ב"א

עורך יקר!

כ „חייל ותיק“ מצאתי ענין מיוחד במאמר שפורסם ב„מערכות“ כ„חייל ותיק“ מצאתי ענין מיוחד במאמר שפורסם ב„מערכות“ קס"ד תחת הכותרת: „הצלפים — העבר זמנם?“, ויש בדעתי להעיר כמה הערות קצרות לנושא עצמו, ששימש מאז ומתמיד מוקד להתענינות.

מתוך הנסיון הצנוע שרכשתי — גם כשהייתי מפקדם של צלפים במבצע, במסיבות קרב שונות, וגם כשצלפים פעלו נגד יחידתי או נגד גזרה שהייתי אחראי לה — גיבשתי לעצמי דעה על יעילותם הבלתי מעורערת של צלפים מארמנים במלחמה של ימינו ובכל מלחמה עתידה בה יטלו חלק כוחות רגלים — ממונעים או צועדים ברגל.

לא אוכל שלא להזכיר את הנסיון המענין שרכשו חברינו בבריגדה היהודית. כדאי להוסיף נסיון זה לשורת הדוגמאות שהוזכרו כבר במאמר הנ"ל. מתוך פרסומים על לקחי הבריגדה זכור לי במיוחד אותו חלק המתאר היערכות הגדוד השני של הבריגדה על הסניו. בשל מיעוט כוחות נאלץ גדוד זה לדלל מערכו ההגנתי. עיקר כוחו נסוג למרחק של קרוב לקילומטר מאחורי הקו שהוחזק קודם לכן על-ידם. אך למרות נסיגת הכוח העיקרי, הוחזק הקו המקורי על-ידי מסך דליל של צלפים, שאבטחו את שטח ההפקר שנוצר במשך שעות היום.

צלפי הגדוד השני הצליחו להשתתף בארועי קרב שונים, לגרום לגרמנים אבידות, ולהביא ידיעות חשובות. אגרום עול לצלפי החי"ש והפלמ"ח, אם לא אזכיר גם אותם ואת התפקיד החשוב שמילאו בשלביה הראשונים של מלחמת הקוממיות. צלפים אלו מילאו תפקיד רב-חשיבות בהגנה על תל-אביב, חיפה וירושלים. באותו שלב הגנתי של המלחמה היו הצלפים נכס חשוב להגנה שלנו במערכה על הערים הגדולות.

1 כעת ארשה לעצמי להעיר מספר הערות לגופו של ענין. הייתי רוצה בראש וראשונה לערער על הדעה המוטעית והגיושה הבלתי נכונה למקצוע הצלפות, הנפוצות מאוד היום בציבור המפקדים. את הצלף רואים היום באופן מסולף כקלע

מעולה, שהשיג תוצאות טובות מאוד במטוח ואשר נעזר לצורך שיפור קליעתו במספר אמצעים טכניים, כגון: רובה עם משקפת, טלסקופ ועוד. אין זה נכון לראות בצלפות אך ורק טכניקה מיוחדת של קליעה ברמה גבוהה, למרות שהקליעה הנה חלק נכבד ממקצוע זה. לראות בקליעה את הסגולה היחידה הדרושה לצלף ותנאי בל יעבור למקצוע, יהיה מסוכן לא פחות מאשר לראות באתלט או בשחקן כדורגל את התגלמותו של הרגלי האידיאלי. כשם שהספורט חיוני להכשרתו של החייל, וכושר גופני הנו אחד המרכיבים של הלוחם, כך קליעה היא אחד המרכיבים של הצלף. בהבדל עיקרי אחד: כושר גופני אי-אפשר להעניק לחייל שבוראו עיות את גופו, אך ניתן להפוך לקלע מעולה כל חייל טוב, שחונן בגוף בריא ובראיה טובה.

כלומר: אם החייל גם בעל חוסן גופני מתאים וגם בעל תכונות נפש הדרושות לצלף, אז הופכת הקליעה עצמה רק לשאלה של זמן ואימון. מובן שמוטב לו היתה הקליעה „כשרון מלידה“ או „טבע שני“ לצלף, אך בשום פנים לא הייתי אומר כי יש לבסס מיונם של צלפים רק על-פי רמת קליעתם במטוח המיון.

אין לך דבר הנוגד את תכליתו של הצלף ויעודו, מהנוהג לראותו ולשפטו על פי הישגיו בתנאי מטוח נוחים. הדגש,

המושם — כתוצאה מנוהג זה — על אימונו במטוח, ולא על טיפוח כושרו כאיש שדה מעולה, בטעות יסודו. יש להשתחרר מ"תודעת הצלפים", לפיה אנו מאמנים צלפים ומפקדים שיצטרכו להפעילם. התודעה כיום היא: "צלפות פירושה שכיבה בעמדות-אש נוחה ויריה בנחת על מפקדי אויב רמי דרגה, המשתדלים מאוד לחשוף עצמם ולשמש מטרה לצלפינו הנפלאים".

צלפות במלחמה רחוקה מכל זה וחסרה את הצביון הרומנטי-הרפתקני שתארתי לעיל. צלפות פירושה רמה גבוהה ביותר של שדאות, כושר גופני, סבילות, התמדה עיקשת, משמעת

קרבית, תושיה, ערמה ופיקחות. הצלף יהיה זקוק לכל אלה כדי שיוכל לבחור ברגע המתאים לירות את הכדור הקטלני שלו, בלי שיתגלה. הצלף חייב להיות בעל אורך-רוח, מצויד במנה גדושה של סבלנות, התלהבות ומסירות לתפקידו, כדי שיוכל לעמוד בתנאי עייפות וחוסר נוחות ובמתח הרב של הצפייה להופעת טרפו.

לעתים לא תופיע מטרה מתאימה, הראויה לטיפולו של הצלף, ויהיה עליו לארוב לה במשך שעות וימים רבים. גם במקרים אלו ממלא הצלף תפקיד חשוב במקום: איסוף אינפורמציה על הנעשה בשטח ובמערך האויב. אסור ש"ימי שגרה" מעין אלו, של צפייה והמתנה ללא תוצאות של ממש, יפגעו במתח ההתלהבות של הצלף ושל אלה האחראים להפעלתו. יש לודא שהמפקדה תעקוב באורח קבוע אחר פעילות הצלפים, שקצינים במפקדת הגדוד או החטיבה יחקרו את הצלפים וימסרו להם תדריכים שוטפים. דבר זה יתרום לעידוד המוראל ואף יורים אינפורמציה חשובה למטה.

1 כאן הייתי רוצה להעיר הערה נוספת על תפעולם הטקטי

של הצלפים. בנושא זה קיים מצב פרדוכסאלי: הצלף הוא בבחינת נשק התקפי שתנאי הפעלתו האידיאליים הם דוקא במצב הגנתי. בהגנה, בין אם היא יזומה ובין אם לאו (בעיקר במצב בו אנו נאלצים להיערך להגנה מול מערך אויב), הצלפים הם האמצעי היעיל, המהיר והפשוט ביותר לנטילת יזמה ולהשגת עליונות מקומית. חסך של צלפים בחזית המערך המוגן, או צמד צלפים באגפי מערך האויב — יש בכוחם להטריד את מוצבי האויב, לשבש ולשתק שיגרת החיים במתחם האויב, וגם בעומק המערך. צלפים יכולים לפגוע לא רק בחיילי אויב אלא גם בציוד חיוני, כמו רכב ומתקני קשר. כן ביכולתם לגרום חוסר בטחון ומבוכה בשורות האויב. אין כל יחס בין התוצאות שניתן להשיג על-ידי שימוש מושכל בצלפים ובין ההשקעה שדבר זה מצריך. בכדורים ספורים יכולים הצלפים לערער את מוראל האויב ולהביא לאנדרלמוסיה בשורותיו לא פחות מאשר הרעשה ארטילרית תכופה. הימצאות צלפים מול מערך הגנה מביאה לחוסר בטחון ולעצבנות בגייסות, ויש שצלפים מטילים אימה על הגייסות לא פחות ממטח-אש ארטילריים או כלי נשק אחרים.

למרות שהתנאים האידיאליים להפעלת צלף ימצאו במצב הגנתי, אפשרויות הפעלתו של הצלף במצבי התקפה אף הן מגוונות ומרובות.

מן הראוי שגזרה בה מכינים התקפה תהיה תחת תצפית מוקדמת של צלפי היחידה, מספר ימים קודם להתקפה. הצלפים יכולו, תוך מהלך ההתקפה, בהיותם צמודים למפקדת היחידה בעמדות קדומניות, לספק אינפורמציה שוטפת על התנהגות האויב. כשהם פועלים עצמאית, יוכלו לטפל במטרות מזדמנות, המטרידות או מפריעות להתקדמות כוחותינו. לצלפים יכולת לאכזרית במהירות ובדיקנות בשל בקיאותם בשטח ובמערך האויב ובשל אמצעי התצפית המיוחדים בהם הם מצוידים.

1 דמה לי, עורך יקר, כי חייב אני להתנצל בפניך על שהארכתי במקצת במכתבי זה, ולא עמדתי בהבטחתי להסתפק ב"מלים ספורות". אך אם הארכת, הרי אין זו אלא עדות כי הענין קרוב מאוד ללבי, והוא ראוי לתשומת לב מפקדי יחידות הרגלים שלנו, הממונעות והבלתי ממונעות. ואסכם, איפוא, בעצת ידיד למג"דים: טוב יעשו אם יטפחו אישית את צלפיהם, כי אין כל יחס בין התוצאות הממשיות וההישגים שניתן להפיק מיחידת צלפים בקרב ובין גודלה המספרי. גם הפעם אין הכמות קובעת, אלא האיכות.

